

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucího práce

Práci předložil(a) student(ka): Vendula Krejčová

Název práce: Změny porodnosti během neolitické demografické tranzice: relativní metabolická zátěž kojení

Vedoucí práce: *Patrik Galeta*

1. CÍL PRÁCE (*uved'te, do jaké míry byl naplněn*):

Cílem práce bylo popsat změny plodnosti během neolitického demografického přechodu v Evropě se zaměřením na změny metabolické zátěže žen během kojení. Domnívám se, že cíl nebyl splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Musím opakovat hodnocení předchozí verze. Text práce nenaznačuje, že by Vendula získala nadhled nad tématem. Obtížně rozlišuje důležitá tvrzení od trivialit a potýká se s logickým členěním kapitol. Stejně informace se opakují i v rámci jedné kapitoly, což interpretuji jako sníženou schopnost vytvořit přehlednou osnovu práce a naplnit ji informacemi. Uvádím několik příkladů nelogických tvrzení nebo problémů ve struktuře kapitol.

1. Nelogické je umístění textu o jednom z přímých determinantů porodnosti (podíl vdaných žen, kapitola 6.1.1) do kapitoly o úmrtnosti v neolitu (kapitola 6).
2. Rozlišování laktační a poporodní amenorei (str. 15) naznačuje nepochopení konceptu, protože oba termíny označují stejnou věc, jsou to synonyma.
3. Tvrzení "Pro umělé přerušení těhotenství jsou dvě základní vysvětlení ... došlo k samovolnému potratu ..." (str 17) ukazuje slabší schopnost rozlišování obsahu pojmů, protože samovolný potrat přece nelze považovat za umělé přerušené těhotenství. Odpovídající kapitola (5.1.3) tak celá ztrácí smysl.
4. Jiným příkladem téhož je definice délky reprodukčního období, tj. zhruba období od 15 do 49 let věku ženy. Vendula ale za něj mylně považuje krátké období zhruba uprostřed ovulačního cyklu, kdy je žena schopna otěhotnět (str. 13).
5. "Důkazy o snížení tělesné výšky postavy..." nelze "pozorovat na zubech ve formě hypoplazie skloviny...", jak je prezentováno (str. 21).
6. Tvrzení "Paleoantropologové díky analýze zubů z kosterních pozůstatků zemědělců objevili problematiku zubního onemocnění..." (str. 21) je na bakalářskou úroveň naivní, rozhodně nesprávné nebo vytržené z kontextu.
7. V kapitole 6 o úmrtnosti v neolitu Vendula celkem třikrát opakuje na různých místech totožnou informaci o zvýšení úmrtnosti dětí do 5 let a pokaždé ji prezentuje způsobem, jako kdyby o ni nikdy dříve nepsala.
8. Nedovedu si vysvětlit tvrzení "...mobilita u populace zemědělců začala klesat, ale důkazy archeologie a etnografie jsou nejasné..." (str. 28). Především archeologové přeci zaznamenali v časném neolitu existenci stálých sídlišť, změnu architektury ve prospěch trvalých domů apod. Nemluvě o etnografech, kteří změnu mobility mohli pozorovat na vlastní oči.

8. Klíčová kapitola 7 Relativní metabolická zátěž žen působí jako volný sklad informací z literatury, který ale netvoří logický útvar, který měl osvětlit změny plodnosti během neolitického přechodu.
9. Úvod by klidně mohl být Závěrem.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev se oproti předchozím verzím zlepšil. V textu ale zůstalo nemalé množství gramatických chyb a překlepů. Stačí si prolistovat kapitolu 8 Závěr.

Citace jsou jen na první pohled dostačující. Podrobnější rozbor naznačuje desítky odchylek, které jsou ve třetí verzi práce alarmující. Jedná se o faktické záměny, kdy je citováno tvrzení, kterého se původní zdroj netýká (např. "...zemědělci v pozdějším neolitu využívali produkty od domestikovaných zvířat jako mléko nebo vlnu...", str. 27, neodpovídající citace Jasienska 2003, článek je o metabolismu během reprodukce; "...často musely docházet pro suroviny, které v blízkosti jejich obydlí nebyly...", str. 29, neodpovídající citace Ellison 2001, jedná se o editovanou knihu reprodukční ekologie). Především ale formální stránka citací je špatná, jakoby nikdy neprošla editací. Dokladem je zběžný pohled na seznam literatury, kde lze chyby nalézt téměř u každého citovaného zdroje.

Obrázky jsou v textu celkem tři (jedna mapa a dvě schémata). Domnívám se, že bych jich mohlo být klidně i více. Například obrázek zubní hypoplazie nebo jiného projevu infekčního onemocnění na kosře by vhodně doplnil text. To je ale minoritní připomínka.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Předložená práce je odevzdána ve třetím termínu. Od obhajoby druhé verze uběhlo přibližně 9 měsíců. Vendula mě sice po obhajobě nekontaktovala hned, ale přesto projevila jasnou snahu o spolupráci nad textem. Vyměnili jsme si několik průběžných verzí, které jsem opoznával, setkali jsme se i osobně. Původně jsem se domníval, že pravidelná společná práce s textem bude dostačující k tomu, aby poslední verze práce měla odpovídající úroveň. Řadu nedostatků se skutečně podařilo odstranit nebo alespoň zmírnit. Přesto musím s lítostí konstatovat, že podle mého názoru narazila Vendula při přípravě práce na strop svých schopností a ani třetí verze nedosahuje standardu bakalářské úrovně vysokoškolského studia. Příčiny a následky změn porodnosti jsou zaměňovány, spojitost mezi jednotlivými faktory změn je nedostatečně pochopena. Ani na třetí pokus se nepodařilo odstranit gramatické nedostatky, zlepšit úroveň citování a především shrnout informace do celku s jasnou a logickou strukturou.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Na několika stránkách textu argumentujete, že během neolitického přechodu nedošlo ke změně energetického výdeje žen. Ženy lovců a sběračů a ženy zemědělců se sice věnovaly jiným činnostem, byly pro ně ale stejně energeticky zatěžující. Jak je pak možné, že došlo ke změně (zvýšení) porodnosti, když výrazný výdej energie oddaluje možnost brzkého otěhotnění po předchozím porodu?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Omlouvám se, ale nedoporučuji k obhajobě.

Datum: 28. 5. 2019

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie